

OPONENTSKÝ POSUDOK

na habilitačnú prácu Dr. Eugenie Karcz

*Sociálno-pedagogické aspekty vzťahu lokálneho prostredia a výchovy
v Poľsku na začiatku 21. storočia.*

182 strán.

Habilitantku Dr. Eugeniu Karcz poznám už dlhšie, pretože s Katedrou pedagogiky PF UMB aktívne spolupracuje. Pozitívne hodnotím jej publikačnú činnosť a aj vedeckovýskumné aktivity, najmä na základe jej príspevkov a vystúpení na konferenciách. Menovaná predstavuje erudovanú osobnosť v pedagogickej i sociálno-pedagogickej oblasti, je známa nielen v Poľsku, ale aj v zahraničí.

Dr. E. Karcz predložila spolu s habilitačnou prácou, ktorá je v poľskom jazyku, aj jej preloženú časť do slovenčiny v rozsahu 30 strán.

Predložená habilitačná práca je zameraná na problematiku lokálneho prostredia a výchovy v Poľsku v súčasnosti. Vzťahom prostredia a výchovy sa zaoberá viacero vedných disciplín, osobitnú pozornosť jej venuje práve sociálna pedagogika. Značnú tradíciu mala táto problematika v predmete sociálnej pedagogiky už pri jej vzniku v Poľsku, veľký priestor má i dnes.

Autorka vo svojej habilitačnej práci rozpracovala základné teoretické prístupy k riešenej problematike, úroveň ich spracovania svedčí o dobrom zvládnutí teórie danej témy. Prvá kapitola sa zaoberá sociálnym a lokálnym prostredím vo vzťahu k vybraným vedám a vedným disciplínam – psychológii, sociológii a sociálnej pedagogike. Druhá kapitola približuje sociálne zmeny a zmeny v oblasti vzdelávania v Poľsku na prelome 20. a 21. storočia, najmä sociálne a edukačné následky transformácie. Osobitnú pozornosť venuje kompetenciám miestnej samosprávy v oblasti vzdelávania, čo predstavuje dobré východisko pre empirickú časť práce. V Poľsku venovali veľkú pozornosť pedagogickému skúmaniu prostredia H. Radlinská a J. Pieter, v habilitačnej práci mi chýba naznačenie ich prínosu pre sociálnu pedagogiku.

Dr. E. Karcz uvádza tiež výsledky výskumu, ktorý sa zameriaval na osvetovú činnosť – v duchu poľskej tradície. Habilitantka si položila otázku: Ako sa rozvíja vzťah medzi lokálnym prostredím a lokálnym systémom osvetu, aký vplyv na tento vzťah majú právne, demografické, ekonomické a sociálne podmienky? (s. 64 – 65) Analyzovala vzťah medzi

lokálnym prostredím a osvetou vo vybraných obciach a zamerala sa na viaceré aspekty: demografické, právne, ekonomické a sociálne (napr. štruktúra siete škôl a predškolských zariadení, štruktúra výdavkov na osvetu v obci, vplyv platných právnych noriem na uznesenia a stratégie prijímané v obciach...). Ďalšia časť výskumu pozostáva z interpretácie empirických zistení získaných rozhovorom od pracovníkov, ktorí pôsobia v oblasti osvetu v Opolskom kraji a tiež informácií získaných dotazníkom od miestnych poslancov Opolského kraja. Túto skutočnosť hodnotím pozitívne, pretože dôležitým činiteľom, ktorý rozhoduje o financovaní resp. nefinancovaní osvetu, sú práve poslanci. V empirickej časti autorka preukázala svoju odbornú zdatnosť: tak výberom výskumnej vzorky, ako aj samotnou interpretáciou empirických zistení. V závere práce formuluje premyslené odporúčania pre prax a ďalší výskum.

Diskusia:

- Prostredie môže spontánne pôsobiť pozitívne, čiže v zmysle spoločensky žiaducich noriem a vzorov správania, alebo negatívne. Malá pozornosť je v práci venovaná vplyvu lokálneho prostredia na vznik problémového správania mládeže. Prosím o stručnú charakteristiku súčasnej situácie a najmä výskumov, ktoré sa touto problematikou v Poľsku zaoberajú.

Záver:

Predložená habilitačná práca spĺňa požadované kritériá po stránke rozsahovej, metodologickej, obsahovej, vedeckej i etickej. Po preštudovaní scientometrických kritérií na habilitácie docentov schválených Vedeckou radou UMB konštatujem, že habilitantka spĺňa požadované kritériá a vo väčšine položiek ich dokonca prekračuje (napr. v počte monografií, učebných textov a učebníc, domácich i zahraničných citácií a i.).

Na základe komplexného zhodnotenia habilitačnej práce i doterajšej pedagogickej, vedecko-výskumnej a publikačnej činnosti konštatujem, že habilitantka **spĺňa požadované kritériá** na udelenie vedecko-pedagogickej hodnosti „docent“ vo vednom odbore 1.1.4 Pedagogika. Po úspešnom habilitačnom pokračovaní

odporúčam

Dr. Eugeniu Karcz **vymenovať za docentku.**

V Banskej Bystrici 12. apríla 2013

doc. PhDr. Ingrid Emmerová, PhD.
oponentka